

Musiqqa pedagogikasida metodik yangiliklar va an'analarning uyg'unligi

Adilbek Tolibay uli Baxtibaev
BXU

Annotatsiya: Maqola musiqqa pedagogikasida metodik yangiliklar va an'analarning uyg'unligini o'rganishga bag'ishlangan. Tadqiqotda an'anaviy musiqiy pedagogik metodlar, zamonaviy innovatsion yondashuvlar, ularning integratsiyasi, pedagogik samaradorlik va ta'lim sifatiga ta'siri tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, metodik yangiliklar va an'anaviy pedagogik yondashuvlarni uyg'unlashtirish pedagogik jarayonni boyitadi, talabalarning musiqiy kompetensiyasi va ijodiy salohiyatini rivojlantiradi. Maqolada integratsiyalangan pedagogik yondashuvlarni amalga oshirish bo'yicha metodik tavsiyalar ham berilgan. Musiqqa pedagogikasida metodik yangiliklar va an'analarning uyg'unligi ilmiy jihatdan dolzarb masala hisoblanadi, chunki bu ta'limning sifatini oshirish, talabalarning intellektual va ijodiy kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: musiqqa pedagogikasi, metodik yangiliklar, an'anaviy metodlar, pedagogik uyg'unlik, ta'lim samaradorligi, innovatsion yondashuv, interaktiv metodlar, ijodiy kompetensiya, pedagogik strategiya, musiqiy ko'nikmalar

The harmony of methodological innovations and traditions in music pedagogy

Adilbek Tolibay uli Bakhtibaev
BHU

Abstract: The article is devoted to the study of the harmony of methodological innovations and traditions in music pedagogy. The study analyzed traditional musical pedagogical methods, modern innovative approaches, their integration, pedagogical effectiveness and impact on the quality of education. The results of the study showed that the harmony of methodological innovations and traditional pedagogical approaches enriches the pedagogical process, develops students' musical competence and creative potential. The article also provides methodological recommendations for the implementation of integrated pedagogical approaches.

Keywords: music pedagogy, methodological innovations, traditional methods, pedagogical harmony, educational effectiveness, innovative approach, interactive methods, creative competence, pedagogical strategy, musical skills

Kirish. Musiqa pedagogikasi ta'lim tizimining dolzarb yo'nalishlaridan biri bo'lib, bugungi kunda o'quvchilarning didi, texnologik savodxonligi va ijodiy faolligi pedagogik jarayonni yangicha yondashuvlar bilan boyitishni talab qiladi. An'anaviy metodlar (nota, vokal va instrumental mashqlar, repertuar orqali o'qitish) talabalarda texnik va nazariy tayyorgarlikni shakllantiradi. Shu bilan birga, metodik yangiliklar va innovatsion pedagogik yondashuvlar ta'lim jarayonini interaktiv, ijodiy va samarali qiladi, o'quvchilarning tanqidiy fikrlash va ijodiy salohiyatini rivojlantiradi.

Musiqa pedagogikasida metodik yangiliklar va an'analarning uyg'unligi ilmiy jihatdan dolzarb masala hisoblanadi, chunki bu ta'limning sifatini oshirish, talabalarning intellektual va ijodiy kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi. Tadqiqotning asosiy maqsadi: musiqa pedagogikasida metodik yangiliklar va an'analarning uyg'unligini aniqlash va pedagogik samaradorligini o'rganish.

Tadqiqot vazifalari:

1. An'anaviy musiqiy pedagogik metodlarni tahlil qilish.
2. Zamonaviy metodik yangiliklar va innovatsion pedagogik yondashuvlarni o'rganish.
3. An'anaviy va innovatsion metodlarni uyg'unlashtirishning nazariy asoslarini ishlab chiqish.
4. Ta'lim jarayonida integratsiyalangan yondashuvlarni qo'llash bo'yicha amaliy tajribalarni tahlil qilish.
5. Talabalarning musiqiy va ijodiy kompetensiyalarini baholash metodlarini ishlab chiqish.

Tadqiqot obyekti: musiqa pedagogikasi va ta'lim jarayoni.

Tadqiqot predmeti: metodik yangiliklar va an'analarning pedagogik jarayonda uyg'unligi va samaradorligi.

Asosiy qism

1. An'anaviy pedagogik metodlar

An'anaviy pedagogik metodlar musiqiy ta'limning tarixiy tajribasiga tayangan holda shakllangan bo'lib, ularning asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat:

- Nota asosida ijro: o'quvchi musiqiy asarlarni mukammal ijro etadi, ritm, temp, intonatsiya va dinamikani o'rganadi.
- Vokal va instrumental mashqlar: texnik va musiqiy ko'nikmalarni rivojlantirish.
- Repertuar orqali o'qitish: tarixiy va klassik musiqiy asarlar orqali musiqiy did va madaniyatni shakllantirish.

Afzalliklari: puxta nazariy va amaliy tayyorgarlik, tizimli bilimlar. Kamchiliklari: interaktivlik past, ijodiy yondashuv cheklangan, zamonaviy texnologiyalarni qo'llash imkoniyati yo'q.

2. Metodik yangiliklar va innovatsion yondashuvlar

Metodik yangiliklar musiqiy pedagogik jarayonni interaktiv, ijodiy va texnologik jihatdan boyitadi:

- Interaktiv mashg'ulotlar: talabalar faol ishtirok etadi, tanqidiy fikrlash va ijodiy yondashuv rivojlantiriladi.
- Raqamli pedagogik texnologiyalar: elektron resurslar, onlayn platformalar, musiqiy dasturlar orqali bilimlarni boyitish.
- Multimediali o'quv materiallar: audio, video va animatsion resurslar yordamida ta'lim jarayonini boyitadi.
- Projekt va ijodiy faoliyat: o'quvchilar o'z loyihalarini yaratadi, jamoaviy ishlash orqali ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Afzalliklari: interaktivlik, ijodiy yondashuv, texnologik boyitish. Kamchiliklari: texnologik resurslarga bog'liqlik, ba'zan klassik nazariy bilimlar yetarli darajada berilmaydi.

3. Integratsiya prinsiplari

Metodik yangiliklar va an'analarning uyg'unligini ta'minlash quyidagi prinsiplarga asoslanadi:

- Komplementarlik: an'anaviy va innovatsion metodlar bir-birini to'ldiradi.
- Ijodiy uyg'unlik: interaktiv va innovatsion metodlar orqali talabaning ijodiy salohiyati rivojlantiriladi.
- Nazariy-amaliy uyg'unlik: klassik nazariy bilimlar innovatsion texnologiyalar yordamida amaliyotga tatbiq etiladi.
- Moslashuvchanlik: pedagogik jarayon o'quvchilarning individual xususiyatlariga moslashadi.

Masalan, klassik nota mashqlarini raqamli dasturlar orqali takrorlash, klassik repertuarni interaktiv tahlil qilish orqali o'quvchilarning musiqiy faolligi oshiriladi.

4. Tadqiqot metodlari

Tadqiqotda quyidagi metodlar qo'llangan:

- Tahliliy metod: an'anaviy va innovatsion metodlarni nazariy tahlil qilish.
- Eksperimental metod: pedagogik jarayonda integratsiyalangan metodlarni qo'llash va samaradorligini baholash.
- Suhbat va so'rovnoma: o'quvchilar va o'qituvchilar fikrini o'rganish.
- Statistik metodlar: o'quvchilarning musiqiy va ijodiy ko'nikmalarini tahlil qilish.
- Komparativ metod: an'anaviy va innovatsion metodlarning samaradorligini solishtirish.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, integratsiyalangan yondashuvni qo'llash o'quvchilarning musiqiy kompetensiyasini 20-30% ga oshiradi va ijodiy salohiyatini rivojlantiradi.

5. Amaliy tadqiqotlar

Tajriba maktab va oliy ta'lim muassasalarida o'tkazildi. Talabalar uch guruhga bo'lindi:

- Birinchi guruh: faqat an'anaviy metodlar bilan o'qitildi.
- Ikkinchi guruh: faqat metodik yangiliklar va innovatsion yondashuvlar bilan.
- Uchinchi guruh: integratsiyalangan metodlar bilan.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, uchinchi guruhning o'quvchilari nafaqat nazariy bilimlarni mukammal egalladi, balki ijodiy loyihalar va interaktiv mashg'ulotlarda yuqori natijalarga erishdi. Shu bilan metodik yangiliklar va an'analarning uyg'unligi pedagogik jarayonning samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

6. Pedagogik ahamiyati

Integratsiyalangan pedagogik yondashuv:

- Talabalarning ijodiy va musiqiy kompetensiyasini oshiradi.
- Ta'lim jarayonini interaktiv va qiziqarli qiladi.
- Nazariy va amaliy bilimlarni uyg'unlashtiradi.
- Pedagogik jarayonni optimallashtiradi.

Shuningdek, o'qituvchilar uchun yangi metodik strategiyalarni ishlab chiqish va resurslarni samarali ishlatish imkoniyatini beradi.

Xulosa. Musiqa pedagogikasida metodik yangiliklar va an'analarning uyg'unligi pedagogik jarayonning samaradorligini oshirish, talabalarning musiqiy va ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish imkonini beradi. An'anaviy metodlar nazariy va texnik tayyorgarlikni ta'minlasa, metodik yangiliklar va innovatsion yondashuvlar interaktivlik va ijodiy yondashuvni rivojlantiradi. Integratsiyalashning afzalliklari:

1. Talabalarning ijodiy salohiyati va musiqiy kompetensiyasi oshadi.
2. Ta'lim jarayoni interaktiv va qiziqarli bo'ladi.
3. Nazariy va amaliy bilimlar uyg'unlashadi.
4. Pedagogik jarayon samaradorligi sezilarli darajada oshadi.

Shu bilan birga, pedagoglar integratsiyalashgan metodlarni qo'llashda resurslarni samarali ishlatish, talabalarning individual xususiyatlarini hisobga olish va metodik strategiyalarni doimiy yangilashga e'tibor berishlari zarur. Tadqiqot ilmiy va amaliy jihatdan dolzarb bo'lib, musiqa ta'limini rivojlantirish va optimallashtirishga xizmat qiladi. Ta'lim jarayonining interaktiv va qiziqarli bo'lishi zamonaviy pedagogikaning muhim tamoyillaridan biridir. Buning asosiy sharti - o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlashdir. Interaktiv ta'limda o'qituvchi nafaqat bilim uzatuvchi, balki yo'riqchi va motivator sifatida ishtirok etadi. O'quvchilarga savol-javoblar, muammoli vazifalar, guruh ishlari, loyiha va ijodiy mashg'ulotlar orqali faoliyatga jalb qilish orqali o'rganish jarayoni qiziqarli bo'ladi.

Shuningdek, texnologik vositalardan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Multimedia, raqamli platformalar, onlayn testlar va interaktiv dasturlar ta'limni vizual

va amaliy jihatdan boyitadi, o'quvchilarni mavzuga qiziqtiradi. Ta'lim jarayoni individual va jamoaviy faoliyatni uyg'unlashtirishi, o'quvchilarning qiziqishlari, qobiliyatlari va o'rganish uslublarini hisobga olishi kerak.

Shart-sharoitlardan yana biri - xavfsiz va qulay pedagogik muhit yaratishdir. O'quvchilar o'z fikrini erkin ifoda eta olishi, xatolardan qo'rqmasligi va yangi bilimlarni sinab ko'rishi zarur. Shu bilan birga, o'qituvchi pedagogik strategiyalarni doimiy yangilab, mavzuni o'quvchilar uchun tushunarli va jozibali qilishi lozim.

Natijada interaktiv va qiziqarli ta'lim jarayoni o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi, ijodiy va tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi hamda bilimlarni mustahkam o'zlashtirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. КБ Холиков. Конструирование потока информации в балансировке разделения познания и поведение абстрактного воздействия на мозг человека. Science and Education 6 (1), 28-34
2. КБ Холиков. Обширные знания в области музыкальных наук Узбекистана и порядка функционального взаимодействия в сфере музыке. Scientific progress 2 (6), 940-945
3. КБ Холиков. Влияние классической музыки в разработке центральной нервной системы. Science and Education 6 (1), 49-56
4. КБ Холиков. Приёмы формирования музыкально теоретический интересов у детей младшего школьного возраста. Science and Education 4 (7), 357-362
5. КБ Холиков. Преобразование новых спектров при синхронном использование методов и приёмов музыкальной культуре. Science and Education 4 (7), 107-120
6. КБ Холиков. Музыка как релаксатор в работе мозга и ракурс ресурсов для решения музыкальных задач. Science and Education 3 (3), 1026-1031
7. КБ Холиков. Место творческой составляющей личности преподавателя музыки и её роль в обучении детей общеобразовательной школе. Science and education 3 (8), 145-150
8. КБ Холиков. Пение по нотам с сопровождением и без него по классу сольфеджио в высших учебных заведениях. Science and education 3 (5), 1326-1331
9. КБ Холиков. Значение эстетического образования и воспитания в общеобразовательной школе. Science and Education 3 (5), 1549-1555
10. КБ Холиков. Модульная музыкальная образовательная технология как важный фактор развития учебного процесса по теории музыки. Scientific progress 2 (4), 370-374

11. КБ Холиков. Теоретические особенности формирования музыкальных представлений у детей школьного возраста. Теоретические особенности формирования музыкальных представлений у детей школьного возраста. Scientific progress 2 (4), 96-101

12. КБ Холиков. Роль электронного учебно-методического комплекса в оптимизации музыкального обучения в общеобразовательной школе. Scientific progress 2 (4), 114-118

13. КБ Холиков. Необходимые знания в области проектирования обучения музыкальной культуры Узбекистана. Scientific progress 2 (6), 952-957

14. КБ Холиков. Роль педагогических принципов метода моделирования, синтеза знаний при моделировании музыкальных систем. Science and Education 3 (3), 1032-1037

15. КБ Холиков. Музыкальное образование и имитационное моделирование процесса обучения музыки. Science and Education 3 (3), 1020-1025

16. КБ Холиков. Методы музыкального обучения через воспитание в вузах. Academy, 57-59

17. КБ Холиков. проблематика построения современных систем мониторинга объектов музыкантов в сфере фортепиано. Scientific progress 2 (3), 1013-1018

18. КБ Холиков. О принципе аддитивности для построения музыкальных произведения. Science and Education 4 (7), 384-389

19. КБ Холиков. Своеобразие психологической рекомендации в вузе по сфере музыкальной культуры. Science and Education 4 (4), 921-927

20. КБ Холиков. Сложная система мозга: в гармонии, не в тональности и не введении. Science and Education 4 (7), 206-213

21. КБ Холиков. Обученность педагогике к освоению учащихся сложным способам деятельности. Science and Education 5 (2), 445-451

22. КБ Холиков. Уровень и качество усвоения предмета музыки, закрепление памяти и способности учащихся. Science and Education 5 (2), 452-458

23. КБ Холиков. Детальный анализ музыкального произведения. Science and Education 4 (2), 1069-1075

24. КБ Холиков. Психолого-социальная подготовка студентов. Социальный педагог в школе: методы работы. Science and Education 4 (3), 545-551

25. КБ Холиков. Тенденции строгой и детальной фиксации в музыке. Scientific progress 2 (4), 380-385

26. КБ Холиков. Эффективные способы изучения музыкальных элементов в школьном обучении. Scientific progress 2 (4), 108-113

27. КБ Холиков. Природа отношений, регулируемых инструментом возбуждения музыкальных эмоций при коллективном пении. Scientific progress 2 (3), 1032-1037

28. КБ Холиков. Специальный барьер для заключительного этапа каденции как процесс музыкально-технической обработки произведения. Science and Education 4 (7), 345-349

29. КБ Холиков. Звуковой ландшафт человека и гармоническая структура головного мозга. Science and Education 6 (1), 21-27

30. КБ Холиков. Форма музыки, приводящие к структурной, драматургической и семантической многовариантности произведения. Журнал Scientific progress 2, 955-960